

ROYAUME DE BELGIQUE

KONINKRIJK BELGIE

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre de la Défense nationale, le 1er avril 1999, d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté royal "autorisant l'accès du Service Général du Renseignement et de Sécurité des Forces armées au Registre national des personnes physiques", a donné le 26 mai 1999 l'avis suivant :

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 1 april 1999 door de Minister van Landsverdediging verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "waarbij de Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid van de Krijgsmacht toegang wordt verleend tot het Rijksregister van de natuurlijke personen", heeft op 26 mei 1999 het volgende advies gegeven :

Compte tenu du moment où le présent avis est donné, le Conseil d'Etat attire l'attention du Gouvernement sur le fait que l'absence du contrôle qu'il appartient à la Chambre des représentants d'exercer en vertu de la Constitution, a pour conséquence que le Gouvernement ne dispose pas de la plénitude de ses compétences. Le présent avis est toutefois donné sans qu'il soit examiné si le projet relève bien des compétences ainsi limitées, la section de législation n'ayant pas connaissance de l'ensemble des éléments de fait que le Gouvernement peut prendre en considération lorsqu'il doit apprécier la nécessité d'arrêter ou de modifier des dispositions réglementaires.

*

* *

Observation préalable

La mention de l'article 11 de la loi du 30 novembre 1998 organique des services de renseignement et de sécurité à l'article 1er de l'arrêté permet de considérer qu'il est satisfait à l'exigence minimale d'une habilitation implicite à connaître des informations contenues dans le registre, inscrite à l'article 5, alinéa 1er, de la loi du 8 août 1983 organisant un Registre national des personnes physiques.

.../...

Examen du projet

Préambule

Alinéa 1er

Il convient de mentionner les modifications expresses et encore en vigueur qu'a subi l'article 5, alinéa 1er, de la loi du 8 août 1983 organisant un Registre national des personnes physiques. Cet alinéa s'écrira ainsi qu'il suit :

"Vu la loi du 8 août 1983 organisant un Registre national des personnes physiques, notamment l'article 5, alinéa 1er, complété par la loi du 30 mars 1995."

Alinéa 2

L'alinéa 2 vise la loi du 8 décembre 1992 relative à la protection de la vie privée à l'égard des traitements de données à caractère personnel, "notamment l'article 5". Ce visa doit être remplacé par un considérant, pour manifester qu'il ne s'agit pas du fondement juridique de l'arrêté en projet, mais du rappel que celui-ci n'échappe pas au champ d'application de certaines des dispositions de la loi du 8 décembre 1992, parmi lesquelles figure l'article 5, comme l'a préconisé le Conseil d'Etat dans plusieurs de ses avis.

.../...

Alinéa 3

Dans la version française, il convient d'écrire "article 1er, 6°;".

La même observation vaut pour l'article 5 du projet.

DispositifArticle 3

La Commission de la protection de la vie privée a souligné la nécessité, dans le cas où l'arrêté royal permet à une autorité de déléguer le droit qui lui est accordé à des personnes de son service, de désigner nominativement lesdites personnes et d'établir annuellement la liste des membres du personnel ainsi désignés et de lui transmettre cette liste suivant la même périodicité, afin qu'elle puisse exercer son contrôle. A la suite de cette observation, une disposition en ce sens a été insérée dans les arrêtés royaux autorisant l'accès au Registre national ou l'utilisation du numéro d'identification.

Il convient, dès lors, dans le cas présent, de prévoir, non pas une simple mise à la disposition de la Commission de la protection de la vie privée de la liste nominative des personnes habilitées à accéder au Registre national des personnes physiques, mais bien une transmission annuelle de cette liste.

.../...

Article 4

La disposition en projet énonce :

"L'identité des auteurs de toute demande de consultation du registre national par le Service Général du Renseignement et de la Sécurité est enregistrée dans un système de contrôle.

Ces informations sont conservées pendant six mois.".

Le rapport au Roi précise à cet égard :

"Ce système de contrôle permettra la vérification des opérations effectuées et évitera dès lors tout usage abusif.".

On peut se demander si le délai prévu de six mois n'est pas trop court ?

Article 5

De l'accord du délégué du ministre, l'article 5 de l'arrêté doit être omis, car il n'y a pas lieu d'abroger l'article 1er, 6°, de l'arrêté royal du 19 mars 1990 autorisant certaines autorités du Ministère de la Défense nationale à accéder au Registre national des personnes physiques; en effet, cette disposition autorise l'accès du chef du service général du renseignement et de la sécurité, au Registre national, à des fins de gestion du personnel, et non pour l'accomplissement des missions d'ordre opérationnel; les deux autorisations ne font donc pas double emploi, compte tenu des finalités différentes qui sont prises en considération.

.../...

Article 6

Il convient de prévoir une date de mise en vigueur précise ou aisément déterminable.

Observation finale

Le texte néerlandais de certaines dispositions du projet devrait être rédigé avec plus de soin. Il devrait être rédigé en tenant compte des observations formulées dans la version néerlandaise du présent avis.

Rekening houdend met het tijdstip waarop dit advies gegeven wordt, vestigt de Raad van State de aandacht van de Regering op het feit dat de ontstentenis van de controle die de Kamer van volksvertegenwoordigers krachtens de Grondwet moet kunnen uitoefenen, tot gevolg heeft dat de Regering niet over de volheid van haar bevoegdheid beschikt. Dit advies wordt evenwel gegeven zonder dat wordt nagegaan of dit ontwerp in die beperkte bevoegdheid kan worden ingepast, aangezien de afdeling wetgeving geen kennis heeft van het geheel van de feitelijke gegevens welke de Regering in aanmerking kan nemen als zij te oordelen heeft of het vaststellen of wijzigen van een verordening noodzakelijk is.

*

*

*

Voorafgaande opmerking

Wegens het vermelden van artikel 11 van de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdienst in artikel 1 van het besluit, kan worden aangenomen dat voldaan is aan de minimumeis van een impliciete toestemming om kennis te nemen van de informatiegegevens uit het Rijksregister, welke eis besloten ligt in artikel 5, eerste lid, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen.

.../...

Onderzoek van het ontwerp

Aanhef

Eerste lid

Er behoort melding te worden gemaakt van de uitdrukkelijke en nog van kracht zijnde wijzigingen die zijn aangebracht in artikel 5, eerste lid, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen. Dit lid dient derhalve te worden gesteld als volgt :

"Gelet op de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, inzonderheid op artikel 5, eerste lid, aangevuld bij de wet van 30 maart 1995.".

Tweede lid

Het tweede lid vermeldt de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, "inzonderheid (...) artikel 5". Deze vermelding in de aanhef die begint met de woorden "Gelet op ..." behoort te worden vervangen door een considerans, om aan te geven dat het niet gaat om de rechtsgrond van het ontworpen besluit, maar om de herinnering dat dit besluit niet buiten de werkingssfeer valt van sommige bepalingen van de wet van 8 december 1992, waaronder ook artikel 5, zoals de Raad van State in verschillende van zijn adviezen heeft benadrukt.

.../...

Derde lid

In de Franse tekst schrijve men : "article 1er, 6°;".

Dezelfde opmerking geldt voor artikel 5 van het ontwerp.

DispositiefArtikel 3

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer heeft de noodzaak benadrukt om, in het geval dat een koninklijk besluit een overheid machtigt om het recht dat haar wordt verleend over te dragen aan personen uit haar dienst, die personen bij name aan te wijzen en jaarlijks de lijst van de aldus aangewezen personeelsleden op te stellen en haar die lijst te bezorgen volgens dezelfde periodiciteit, zodat zij haar controle kan uitoefenen. Naar aanleiding van die opmerking is een bepaling in die zin ingevoegd in de koninklijke besluiten tot regeling van de toegang tot het Rijksregister of van het gebruik van het identificatienummer.

In het onderhavige geval behoort derhalve niet louter te worden voorgeschreven dat de naamlijst van de personen die toestemming hebben om het Rijksregister van de natuurlijke personen in te zien, ter beschikking wordt gehouden van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, maar wel dat die lijst jaarlijks wordt overgezonden.

.../...

Artikel 4

De ontworpen bepaling luidt als volgt :

"De identiteit van al wie bij de Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid het Rijksregister verzoekt te raadplegen, wordt opgetekend in een controlesysteem.

Deze informatiegegevens worden zes maanden bijgehouden."

In het verslag aan de Koning wordt in dat verband het volgende gesteld :

"Dit controlesysteem zal een verificatie van de uitgevoerde verrichtingen toelaten en derhalve elk misbruik vermijden."

De vraag rijst of de voorgeschreven termijn van zes maanden niet te kort is .

Artikel 5

De gemachtigde ambtenaar stemt ermee in dat artikel 5 van het besluit moet vervallen, aangezien er geen reden is om artikel 1, 6°, van het koninklijk besluit van 19 maart 1990, waarbij aan sommige overheden van het Ministerie van Landsverdediging toegang wordt verleend tot het Rijksregister van de natuurlijke personen, op te heffen; die bepaling verleent immers de chef van de algemene dienst inlichtingen en veiligheid toegang tot het Rijksregister voor personeelszaken, niet voor de vervulling van operationele taken; de beide toestemmingen overlappen elkaar dus niet, gelet op de onderscheiden doelstellingen die in aanmerking worden genomen.

.../...

Artikel 6

Er behoort een nauwkeurige of makkelijk bepaalde datum van inwerkingtreding te worden vastgesteld.

Slotopmerkingen

De Nederlandse tekst van sommige bepalingen van het ontwerp zou beter verzorgd moeten worden. Zo schrijve men in de inleidende zin van artikel 1 "van de genoemde wet" in plaats van "van genoemde wet" en in 2° van hetzelfde artikel "bij name aangewezen" in plaats van "bij naam aange-wezen". Voorts is, eveneens in 2°, het woord "agenten" onjuist gebruikt als hiermee bedoeld wordt op de personeelsleden.

La chambre était composée de

De kamer was samengesteld uit

Messieurs J.-J. STRYCKMANS,
de Heren

Y. KREINS,
P. QUERTAINMONT,

F. DELPEREE,
J.-M. FAVRESSE,

premier président,
eerste voorzitter,

conseillers d'Etat,
staatsraden,

assesseurs de la
section de législation,
assessoren van de
afdeling wetgeving,

Madame J. GIELISSEN,
Mevrouw

greffier assumé,
toegevoegd griffier.

Le rapport a été présenté par
M. J. REGNIER, premier auditeur
chef de section. La note du Bureau
de coordination a été rédigée et
exposée par Mme F. CARLIER,
référendaire.

Het verslag werd uitgebracht
door de H. J. REGNIER, eerste
auditeur-afdelingshoofd. De nota
van het Coördinatiebureau werd
opgesteld en toegelicht door
Mevr. F. CARLIER, referendaris.

La concordance entre la version
française et la version néerlandaise
a été vérifiée sous le contrôle
de M. J.-J. STRYCKMANS.

De overeenstemming tussen de
Franse en de Nederlandse tekst
werd nagezien onder toezicht van
de H. J.-J. STRYCKMANS.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER,

LE PREMIER PRESIDENT - DE EERSTE
VOORZITTER,

J. GIELISSEN

J.-J. STRYCKMANS